

Hemuppgift 3 – processen går vidare...policy, mål, nyckeltal och en del åtgärder och Reflektioner efter träff 2

Mats Lönngren, tel. 004614258145

epost: lonngren@mikom.se

- Detta dokument innehåller riktlinjer för hemuppgift tre, kryddat med noteringar från träffen på Vårdö.
- Hemuppgift tre innebär att komma vidare - slipa på formuleringar, precisera mål och nyckeltal, och kanske en bit på vägen även när det gäller åtgärder.
- Till nästa träff är målet att jobba vidare med delar av handlingsprogrammet. Det innebär inte att det måste vara slutgiltiga formuleringar. Innan politiska beslut är fattade så är inget skrivet i sten.
- På nästa träff i Jomala den 15 december kommer var och en av kommunerna att få tillfälle att berätta var man just nu befinner sig, hur man tänkt och vilka steg man ser framför sig. Och vilka frågor man har som kan vara intressanta att ta upp till samtal i hela gruppen. Vi fortsätter att lära av varandra!

Till nästa träff är det alltså gulmarkerade områdena nedan som ni arbetar vidare med. Jag föreslår att ni lämnar in ett förslag i god tid innan träffen. Då har jag tid att ge individuell återkoppling med kommentarer på de dokument ni lämnat. Och tänk så här: detta är en lärprocess, det handlar ännu inte om att vara färdig. Skicka alltså handlingsprogram i det skick det är, senast den 5 december till lonngren@mikom.se. Och ni kan alltså skicka utkast innan detta. Jag finns tillgänglig för att kunna bolla och stötta. Hör av er så fort ni vill ha synpunkter på mtrl, diskutera eller fråga om något! Lycka till!

Miljöpolicy				
Miljömål för t.ex. energi, transporter, avfall.... (ett i taget)	Nyckeltal	Åtgärd	När	Ansvar
Hur mycket något ska öka eller minska, kvantifierat eller åtminstone riktning klar, möjligt att följa upp och kontrollera utvecklingen	Nyckeltal som visar på aktuellt mål, är lätt att förstå och kommunicera	Centrala åtgärder/beslut i kommunen som för att målet ska uppnås	När ska åtgärden genomföras? Och när ska den följas upp?	Nämnd? Förvaltning? Person?
" "	Xx xx	Åtgärd nr 2		
Ytterligare mål	Xx xx xx xx	Xx xx xx xx xx	Xx xxx xx xx	Xx xx xx xx

Miljöpolicy. Övergripande inriktning. Att slipa på formuleringarna. Inga siffror i policyn – den ska visa hur kommunen vill förhålla sig i miljöfrågor. Vilken intention man har. Vilka områden är mest intressant att jobba inom? (t.ex. energi, avfall, transporter, vatten, kemikalier...).

Miljömål. Observera att detta inte är åtgärder. Mål anger hur mycket något ska öka eller minska. Vilka förändringar vill vi se? Och gärna vilket år vi ska nå målen? Målen kan kvantifieras, men framförallt ska man se till att det går att mäta i vilken riktning utvecklingen går och att det går att följa upp målen regelbundet. Man behöver inte nödvändigtvis ha exakt angivna mål alla gånger. Målen bör tydligt hänga ihop med policyn, att de är en fortsättning och en precisering av de övergripande formuleringar som policyn innebär.

Nyckeltal. Nu handlar det om att komma ett steg närmare slutligt val av nyckeltal. Här finns en stark önskan att alla fyra kommuner jobbar med de gemensamma nyckeltal vi kom överens om på Vårdö. Dessa finns angivna i tabell 1. Därutöver finns förstås möjlighet att använda sig av de andra nyckeltal vi pratade om på Vårdö (tabell 2), eller av helt andra nyckeltal.

Åtgärder. Vad ska konkret utföras av kommunen för att bidra till att målen nås? Dels finns det åtgärder som kan beslutas på central nivå. Det kan t.ex. handla om att förändra energiförsörjningen, att satsa på olika utvecklings- och utbildningsprojekt, att besluta om inriktning mm. Dels handlar det om åtgärder på förvaltnings- och enhetsnivå. Dessa tas lämpligen fram på respektive förvaltning/enhet, genom att arrangera ett eller flera möten där så många som möjligt av anställda får bidra med idéer och synpunkter.

Tabell 1. Förslag på gemensamma nyckeltal			
Målområde	Nyckeltal, förbrukning/användning	Nyckeltal CO ₂ (motsvarar xx kg/ton)	Per anställd, per medborgare
Elförbrukning	Totalt i kommunens organisation, MWh	Omvandlas med gemensam kvot som utgår från den sammansättning på el som finns på Åland (elandslagen)	Alla siffror kan vara intressanta att "fördela" på anställda respektive medborgare. Men detta kan vi vänta med ett slag ännu....
"	Förbrukning på resp enhet/förvaltning, MWh (kWh)		
Uppvärmning	Oljeförbrukning i kommunen, m ³	Motsvarar xx antal ton, kg (2700 kg/ m ³ enligt Naturvårdsverket)	
"	Andra energislag än olja (flis, pellets...)	Motsvarar viss mängd CO ₂ Kvoter för detta???	
Vattenförbrukning	Totalt i kommunens organisation, m ³	Omvandlas med gemensam kvot till kg CO ₂	
"	Förbrukning i m ³ per enhet/förvaltning	Varje m ³ motsvarar viss mängd Vilken?	

Tabell 2. Andra möjliga nyckeltal som kan vara intressanta för några kommuner.		
Målområde	Nyckeltal, förbrukning/användning	Nyckeltal CO ₂ (motsvarar xx kg/ton)
Transporter	Körda kilometer totalt – kommunens bilar och privata bilar	Svårt att koppla direkt till CO ₂
”	Bränsleinköp, mängd i liter	Motsvarar xx antal kg CO ₂
Livsmedel	Andel inköpta ekologiska livsmedel av totala livsmedelsinköp, kostnad	
”	Andel inköpta närproducerade livsmedel (Åland) av totala livsmedelsinköp, kostnad	
Konsumtion	Andel inköpta miljömärkta varor inom relevanta kategorier av total mängd i kategorin, kostnad	
Avfall	?????	

Att tänka på...

- ✓ **Röd tråd.** Viktigt att det finns en röd tråd från policy till mål och nyckeltal. Och senare också till åtgärder. Det som beskrivs i policyn ska också synas i konkreta målformuleringar. Och vice versa.
- ✓ **Förankringen.** En viktig del i det fortsatta arbetet är att förankra mål och nyckeltal, inte minst politiskt. Efterhand ska det förstås också till politiska beslut som så att säga ger handlingsprogram och nyckeltal legitimitet. Involvera så många som möjligt, så tidigt som möjligt. Ju fler som har möjlighet att komma med synpunkter och idéer, och ju tidigare de får det, desto större blir det totala engagemanget i arbetet.
- ✓ **Målnivå.** Vi har gjort klart att i detta skede ska målen avse *kommunen som organisation*. Där politiker och tjänstemän har eget mandat att åstadkomma förändringar. Observera att detta kan handla både om centrala beslut som att införa ny teknik, likväl som det kan handla om att påverka enskilda enheter att bli bättre på att spara t.ex. energi och vatten. De aktörer (företag, medborgare m.fl.) som finns ute i kommunen får vi återkomma till.
- ✓ **Enheter och förvaltningar.** Respektive enhet bör på sikt ta fram förslag på åtgärder för att bidra till att kommunens miljömål uppfylls. Detta kan sättas igång så fort de centrala målen och åtgärderna är formulerade. Då kan man ge enheter och förvaltningar uppgiften att göra egna små handlingsprogram som genomförs ute på arbetsplatserna (skolor, förskolor, mm) och som redovisas till kommunen centralt. Mer om hur detta kan genomföras på träff 3.
- ✓ **Disposition.** Det kan vara en fördel om era handlingsprogram får en liknande disposition. Det är lättare att jämföra, diskutera och se skillnader och likheter. Jag föreslår att ni följer rubriker som syns i nedanstående tabell. Ambitionsnivå, åtgärder och hur man formulerar måste förstås vara upp till respektive kommun.
- ✓ **Utmaning.** Vore förstås jättekul att bli fler kommuner – det skulle alla ha nytta av. Fundera på om du kan locka med någon kommun till kommande träffar!